

MAGIE

in de Atlantische Oceaan

Ik houd me stevig vast. Het gegier van de motor, die even loskomt van het water, waarschuwt me voor wat er komt. De Zodiac komt met een harde klap neer. Een harde wind veroorzaakt golven van vier meter hoog. Alles behalve omstandigheden waar we op hoopten toen we naar de Azoren afreisden om met walvissen te freediven.

TEKST:
JUDITH VAN DE GRIENDT
NANJA VAN DEN BROEK

FOTO'S:
JUDITH VAN DE GRIENDT

"Get ready!!!" Een potvis moeder met een wat ouder jong zwemt rustig met ons mee.

INFORMATIE

NANJA EN JUDITH

WERELDRECORD 130 METER

Judith Van de Griendt en Nanja van den Broek hebben samen een freediveschool in de omgeving van Amsterdam, Enker. Nanja is een bekende naam in de sport met 30 Nederlandse records en een wereldrecord Variabel Gewicht. Hierbij is zij op één ademteug naar 130 meter afgedaald en op eigen kracht naar boven gezwommen. Zij geven het hele jaar door freedive trainingen. Van introducties, opleidingen van beginners tot gevorderden, specialties en instructeursopleidingen. Judith Van de Griendt is prijzen winnende onderwaterfotografe. Ze draagt graag bij aan natuurbescherming. Ze fotografeert het liefst freedivend met gebruik van natuurlijk licht. De foto's zijn te bestellen via de website. www.judithvandegriendt.com www.enker.nl

This work was performed under authorization 07/ORAC/23/judithvandegriendt. Precautions are taken by the professionals in order to avoid disturbing the animals. According to regional legislation swimming with whales and other cetaceans that are not dolphins is forbidden in the Azores.

**ZATERDAG
3 FEBRUARI
13:00 UUR,
STAGE 1,
SPREEKT NANJA
OP DUKVAKER
OVER FREEDIVEN,
TOT IN HOUTEN!**

We zijn inmiddels vijf dagen op het eiland Pico. Dit groene paradijs is vernoemd naar de hoogste berg van Portugal, waar de Azoren onder valt. Een berg die loodsteil uit de diepe Atlantische oceaan omhoog rijkt. De steile krater van de niet meer werkende vulkaan ziet er bijna uit als een kindertekening. Kegelvormig met een groene jas van prachtige vegetatie en vaak met een bontsjaal van wolken om de nek. De afgelopen dagen was er enkel een grijze deken te zien en hebben we niet kunnen genieten van een lucht die helder genoeg was om de top te kunnen bewonderen. Staartjes van tropische orkanen bij Florida zorgen voor het onstuimige weer. We waren gewaarschuwd. Dit is in oktober veel voorkomend. Je mag blij zijn als je 50% van de tijd het water op kan. Zo, na het toeristenseizoen, is de enige mogelijkheid om een speciale vergunning te verkrijgen om met walvissen het water in te kunnen. Ons doel is om de walvissen te schieten. Niet zoals tot 1986 is gedaan met een speer, maar met de camera. Hoe meer mensen weten over walvissen, hoe groter de kans is dat we ze willen beschermen. In 1968 zei Baba Dioum op een bijeenkomst van de IUCN (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources) *"In the end we will conserve only what we love; we will love only what we understand; and we will understand only what we are taught."* Dit is waar wij ook helemaal in geloven en we willen graag onze liefde voor walvissen verspreiden om zo bij te dragen aan bescherming. Er zit alleen één ding tegen, het weer. We zijn de afgelopen dagen helemaal niet de oceaan op geweest.

Sightseeing op Pico

Hierdoor hadden we wel de tijd om het prachtige eiland te ontdekken. Pico is niet een heel groot eiland en ergens voelt het of je een stap terugzet in de tijd. We hebben een leuk appartement in Madalena, aan de westkant van het eiland, met uitzicht op het tegenoverliggende eiland Faial. In de ochtend worden we rustig wakker en drinken een kopje koffie met melk en rekenen daar minder dan een euro per persoon voor af. Vervolgens wandelen we een stuk de berg op naar boven. We genieten van het feit dat we niemand tegenkomen. Van de heerlijke geur en kleuren van de bloeiende hortensia's en lachen om de weg dravende koeien die op ons reageren alsof we het eerste levende wezen zijn die ze ooit hebben gezien. Waar in Europa kom je dat nog tegen? De daaropvolgende dagen huren we een auto om het eiland te exploreren. We rijden en wandelen langs de wijngaarden met de door lavastenen ommuurde wijnranken. De lavastenen houden de warmte langer vast waardoor de druif een heerlijke zoete smaak krijgt. Een uniek gezicht om de zwarte kleine lavastenen muurtjes te zien met de knalgroene wijnranken met op de achtergrond een brandweerrode molen en de massieve indrukwekkende Pico vulkaan. Het is niet voor

FREEDIVING AZOREN

De wijngaarden van Pico zijn kenmerkend voor het landschap op het eiland.

Wandelen tussen de wijngaarden met op de achtergrond de 2351 meter hoge Ponta do Pico.

Museu da Industria Baleeira verteld over de walvisjacht.

Antero Soares, vanaf zijn kleine plek bovenop de berg in São Mateus bepaalt deze vigia de locatie van walvissen.

niets Unesco werelderfgoed geworden. We kronkelen hoger de berg op en komen letterlijk in de wolken terecht. Wat een uitzicht! Er hangt hier een soort deken van stilte en het heeft iets mysterieus om door de mist de grillig gevormde bomen te zien en spiegelende, sprookjesachtige kratermeertjes te treffen. De enige doorbreking van dit geheel zijn de koeien die uit de flarden opduiken en de stilstaande lucht doorbreken met de trilling van hun koeienbellen. We verlaten het gebied door linksaf te slaan richting São Roque.

Van jacht naar toerisme

In São Roque treffen we een klein informatief museum in de oude walvisverwerkingsfabriek. Het vertelt het verhaal hoe de complete bevolking mee werkte in deze voor Pico ooit zeer belangrijke industrie. Gelukkig is de toeristenindustrie goed opgekomen en worden er nu vooral toeristentrips gemaakt. Dit museum is leuk om te combineren met het museum in Lajes do Pico aan de andere kant van het eiland. Hier vind je het walvisjachtmuseum.

Dolfijnen springen uit het water, zo gaaf!

FREEDIVING AZOREN

◀ Het silhouet van de vinvis
komt steeds dichterbij.

Met name de film die het leven van de arbeiders, die op het water hun leven waagden met de jacht, is indrukwekkend. Het is iets minder geschikt voor echte walvisliefhebbers, te merken aan de tranen die werden weggepinkt door iemand binnen ons reisgezelschap. De daaropvolgende dagen wandelen we verschillende routes, zwemmen in natuurlijke zwembaden die in de zee zijn aangelegd, staren we op zwarte stranden naar de golven die krachtig hoog opspatten en genieten van heerlijke etentjes bij diverse restaurants op het eiland. Na vijf dagen zijn we toch wel ongedurig en overleggen we met Michael. Hij begrijpt ons goed en stelt voor om gewoon uit te varen en te zien wat we tegenkomen. Graag!

Een blauwe haai!

Dus daar zitten we dan op dag vijf. Ver weg lijkt er iets in het water te liggen. Als we dichterbij komen zien we dat het een groot visnet is. Er onder zwemt een grote school vis. Rustig laten we ons van de boot af glijden en zwemmen naderbij. We halen wat los afval uit het water, maar helaas is het net te groot om aan boord te nemen. Terwijl mijn vrouw foto's maakt, mede voor de *Plastic Soup Foundation*, zie ik ineens een steeds groter wordende schaduw uit de diepte opduiken. Het nadert snel en mijn hart slaat een slagje over als ik de contouren begin te herkennen. Het is een grote blauwe haai. Een soort die vooral op een diepte van 350 meter leeft. Dit was echter een nieuwsgierig exemplaar. Hij komt even een kijkje bij ons nemen, vindt het duidelijk niet interessant genoeg en is weer weg. Wij kijken elkaar opgewonden aan. Wat een mazzel. Tot nu toe waren er dit seizoen nog maar weinig gespot en wij komen er zonder chummen (lokken door middel van visafval) gewoon één in de open oceaan tegen!

Walvissen en dolfijnen spotten

De volgende dag is het weer eindelijk ten goede veranderd. De zon straalt aan de hemel. Het water is veranderd van een woeste zee naar een spiegellend oppervlak en nodigt ons uit de mysteriën onder het wateroppervlak te verkennen. We hebben onze freedive pakken aan en varen met de boot richting het zuiden wanneer de radio begint te kraken. De opgewonden stem van Antero Soares komt over de lijn. Antero is een oude *vigia*. Hij kijkt dag in dag uit vanuit zijn uitkijkpost op het eiland door zijn verrekijker over het water om walvissen en dolfijnen te spotten. Hij doet dit al vanaf jongs af aan, vroeger nog voor de walvisjacht. Zeven dagen per week van 's ochtends vroeg tot eind van de middag is hij in zijn kleine uitkijktoren te vinden. Naast dat het een fameuze brompot is, weet ook iedereen dat hij verreweg de beste spotter is. Vandaag klinkt hij over de radio met zijn ongetemde enthousiasme en beschrijft dat er grote baleinwalvissen, waarschijnlijk Noordse vinvissen te zien zijn, ver bij Pico vandaan. Michael gooit het gas open en we scheren over het water met zo'n hoge snelheid dat we onze petten extra op ons hoofd moeten drukken. Al snel zien we in de verte de eerste ademwolk en als we om ons heen kijken zien we verschillende ademwolken in het gebied. De gladde grijze ruggen komen uit het water en de staarten glinsteren in de stralen van de zon. We genieten van het prachtige schouwspel.

Wie bekijkt wie?
Een nieuwsgierig potvis
jong staart me aan.
Kippenvel!

FREEDIVING

AZOREN

“Get ready!!!!” Snel grijpen we onze lange freedivevinnen, zetten maskers op, pakken de camera’s en schuifelen voorzichtig op de rubberen rand van de boot. Michael positioneert de boot zo dat de walvis er het minst last van heeft. Met zijn tweeën zakken we zo rustig mogelijk in het water. Hoe meer we spatten, hoe groter de kans is dat het enorme wezen dat op ons afzwemt versnelt of duikt. Dan komen we er met geen mogelijkheid bij. We zwemmen op onze zij om zo veel mogelijk snelheid te houden en rustig te kunnen naderen. Ik breng mijn ademhaling ondanks de snelheid naar mijn buik. Zo kan ik, indien nodig nog een duik maken. Het silhouet van het machtige dier komt steeds dichterbij. Noordse vinvissen kunnen wel zestien meter lang worden en zijn de op twee na grootste baleinwalvissen. Dus indrukwekkend zijn ze zeker! We zwemmen in de goede lijn. Het dier komt recht op ons af, we stoppen met trappelen. Ik voel mijn hart pulseren door mijn hele lichaam en deze slaat echt even over als ik merk de walvis me rustig volgt met zijn oog. Ik weet niet wie nieuwsgieriger is. Als hij voorbijkomt, zwem ik een stuk met hem mee. Tot mijn verbazing lijkt hij niet verder weg te gaan en ik realiseer me dat hij in een grote cirkel om ons heen zwemt. In mijn ooghoeken zie ik hoe Judith opgewonden blijft fotograferen. Het komt weinig voor dat vinvissen zo langzaam zwemmen en boten of mensen observeren. Als we na een aantal minuten merken dat hij weer zijn eigen weg gaat, laten we ons door de boot ophalen. Met een gelukzalige glimlach worden we weer aan boord gehesen.

Niet alleen die dag, maar ook de aankomende dagen blijven de omstandigheden ideaal. We komen nog potvissen tegen. Een moeder met een wat ouder kind die rustig met ons meezwemmen, maar ook grote groepen met dolfijnen die wel snel voorbij zwemmen. Een school vriendinnen die met ons spelen op zo’n manier dat de zon altijd achter hen blijft en zelfs een rustige groep zwarte zwaardwalvissen! Wat het is weet niemand; Is het de vlakke zeespiegel? Een grote hoeveelheid voedsel in het water of de supermaan, dat de dieren zo rustig zwemmen en nieuwsgierig zijn? We zullen het niet te weten komen.

What we love

De laatste dag van onze reis sluiten we af bij Ancoradouro. Een restaurant met heerlijke plaatselijke gerechten en een prachtig uitzicht op het tegenoverliggende eiland Faial. De eerste dagen zijn alweer naar de achtergrond verdwenen. Het is deel van het avontuur; je weet nooit wat het weer en de natuur voor je in petto heeft. Het verrijkt enkel de ervaringen van de dagen er na en heeft ons de waarde van geduld geleerd. De woorden van Baba Dioum echoën in onze gedachten: *“In the end we will conserve only what we love; we will love only what we understand; and we will understand only what we are taught.”* We hebben nog een dieper begrip en liefde voor de oceaan en haar bewoners gekregen en dat willen we met de wereld delen. Met een goed glas lokale wijn heffen we het glas op een onvergetelijke reis en kijken we uit naar de avonturen die nog voor ons liggen.

Adembenemend contact. Ik lig oog in oog met een Noordse vinvis.